

ע"פ 2880/23 - מדינת ישראל נגד עומרי עיסא

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 2880/23

לפני:
כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופט א' שטיין
כבוד השופטת ג' כנפי-שטייניץ

המערערת: מדינת ישראל

נ ג ד

המשיב: עומרי עיסא

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
ב-ת"פ 48176-01-22 מיום 20.2.2023 שניתן על-ידי
השופטת מ' גרינברג

תאריך הישיבה: כ"ח בניסן התשפ"ג (19.4.2023)

בשם המערערת: עו"ד נוגה בן-סידי

בשם המשיב: עו"ד אנואר פריג'

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטת מ' גרינברג) ב-ת"פ 48176-01-22

מיום 20.2.2023, בגדרו נגזרו על המשיב 30 חודשי מאסר בפועל לצד ענישה נלווית, בגין הרשעתו בעבירת סחר בנשק. הערעור נסוב על קולת העונש.

בפתח הדברים יצוין כי הרשעת המשיב היא חלק מפרשיה רחבה וחמורה, רבת אישומים ונאשמים, שעניינה, בין היתר, סחר בנשק ותחמושת בהיקפים נרחבים בעבור תמורה כספית גבוהה.

תמצית כתב האישום המתוקן

2. נגד המשיב וחמישה-עשר נאשמים נוספים, הוגש כתב אישום המונה 29 אישומים בגין מעורבותם בעסקאות נשק, תחמושת, אמצעי לחימה וסמים מסוכנים אשר בוצעו בתקופה שבין ספטמבר 2020-ינואר 2022. העסקאות בוצעו בין הנאשמים לבין סוכן סמוי שהופעל על-ידי משטרת ישראל (להלן: הסוכן).

3. על פי עיקרי האישום מספר 22 המיוחס למשיב בכתב האישום המתוקן, ביום 7.12.2021 התקשרו נאשמים 4-3 לסוכן ותיאמו להיפגש עמו כדי להציע לו כלי נשק למכירה. בפגישה, נאשם 3 הציג לסוכן אקדח, רובה M-16 ורובה קלצ'ניקוב, כל אחד במחיר של 55,000 ש"ח, אך הסוכן טען כי מדובר במחיר גבוה. בהמשך, סוכם ביחס לרכישת רובה M-16 כי הסוכן ישלם עבורו 47,000 ש"ח.

ביום 12.12.2021, המשיב שוחח עם נאשם 3 והציע לו לוודא עם הסוכן כי אכן בכוונתו לרכוש את הנשק, ובתגובה הלה הרגיעו ואמר כי הסוכן יקנה בוודאות את הנשק. עוד הורה נאשם 3 למשיב שישאיר את הנשק במקומו כדי שיביאו אותו כאשר הסוכן יגיע לביצוע העסקה בפועל, וכן ביקש שיביא עמו כדורים. בהמשך הערב, נאשם 3 והסוכן סיכמו ביניהם על ביצוע העסקה לרכישת רובה M-16 ביום המחרת.

למחרת, המשיב התקשר אל הסוכן בשיחת וידאו, ושאל אם סיכם עם נאשם 3 על עסקה לרכישת הנשק וכן ביקש לדעת פרטים על העסקה תוך שהדגיש כי הרובה M-16 שייך לו. בשעות הערב, הסוכן הגיע לביתו של נאשם 3, והמשיב הבהיר לו כי הנשק בבעלותו, כי שילם עבורו מחיר גבוה וכי בכוונתו לבדוק את הנשק באמצעות ירי. לאחר מכן, המשיב ניגש לרכב שהגיע למקום, הוציא ממנו נשק דמוי רובה סער M-16 אשר יורה ובכוחו להמית אדם (להלן: הנשק) כשהוא מפורק לחלקים, ונכנס לבית כדי להרכיבו. לאחר שהמשיב בדק את הנשק, הוא השליכו אל המושב האחורי ברכבו של הסוכן, כשזה טעון במחסנית ריקה. בנוסף, נאשם 3 מסר לסוכן ידית אחיזה לנשק וקופסה ובה 19 כדורי רובה בקוטר 5.56 מ"מ, והסוכן העביר לו סך של 47,000 ש"ח בתמורה.

בגין המתואר לעיל, למשיב יוחסה עבירת סחר בנשק ובתחמושת בצוותא חדא לפי סעיף 144(ב) וסעיף 29 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק).

גזר הדין

4. המשיב הורשע בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום המתוקן, על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון אשר לא כלל הסכמה לעניין העונש.

5. בגזר דינו, בית המשפט המחוזי התייחס לחומרת הפרשיה בכללותה המלמדת על מעורבות מסוכנת של נאשמים רבים מהמגזר הערבי בעסקאות לקניית ומכירת כלי נשק, תוך שיתוף פעולה עם סוחרי נשק משטחי הרשות הפלסטינית. בתוך כך, בית המשפט עמד על חומרתן של עבירות הנשק, הפוגעות פגיעה קשה בשלום הציבור ובטחונו, בחיי אדם ובתחושת הביטחון הכללי. בפרט, ביחס למשיב, צוין כי חלקו היחסי בביצוע העבירה קטן משל נאשמים אחרים הואיל והיה מעורב בעסקת נשק אחת, ואף לא היה "הנאשם הדומיננטי", כלשון בית המשפט המחוזי. עם זאת, הודגש כי אין בכך כדי להפחית מחומרת מעשיו מאחר שהנשק היה בבעלותו והוא אשר "דחף" לביצוע עסקת המכר.

בהינתן האמור, צוין כי בשים לב למדיניות הענישה המחמירה באופן עקבי בעבירות נשק, ואף בהלימה לעונשים שנגזרו על יתר הנאשמים בפרשיה, נקבע כי מתחם העונש ההולם בעניינו של המשיב נע בין 30 ל-56 חודשי מאסר בפועל.

6. בגזירת עונשו של המשיב בגדרי מתחם העונש ההולם, בית המשפט המחוזי ציין את גילו הצעיר ואת היותו "בן למשפחה טובה". כמו כן, פורט כי מתסקיר שירות המבחן שנערך בעניינו עולה כי הוא מגלה תובנה לחומרת מעשיו וכי התפתה לביצוע עסקת הנשק במטרה להרוויח כסף קל. אשר על כן, בית המשפט המחוזי גזר על המשיב עונש בתחתית מתחם העונש שנקבע, של 30 חודשי מאסר בפועל; 10 חודשים על תנאי, לבל יעבור עבירת נשק מסוג "פשע", למשך 3 שנים; וקנס בסך 6,000 ש"ח.

תמצית טענות הצדדים בערעור

7. לטענת המערער, בית המשפט המחוזי הקל בעונשו של המשיב יתר על המידה לנוכח חומרת העבירה ונסיבותיה ובשים לב למדיניות הענישה המחמירה. נטען כי המשיב היה דומיננטי ביותר בעסקת מכירת הנשק, כאשר דאג לוודא את הוצאתה לפועל, בדק בעצמו את הנשק ואף היה בעליו של הנשק שנמכר לסוכן. על רקע זה, נטען כי העונש סוטה באופן משמעותי לקולה ממדיניות הענישה המחמירה בעבירות נשק בכלל, ועבירות סחר בנשק בפרט. עוד צוין כי העונש נמוך מהעונש המזערי הקבוע בסעיף 144(ז) לחוק - 45 חודשי מאסר, מבלי שהוצגו "טעמים מיוחדים" לסטייה זו. בנוסף, נטען כי שגגה נפלה תחת ידיו של בית המשפט המחוזי אשר ציין כי המערער עתרה לקבוע מתחם עונש הולם בין 40-60 חודשי מאסר, בעוד שבפועל המערער עתרה למתחם בין 60-84 חודשי מאסר. גם בבחינת שיקולי אחידות בענישה נטען כי שגה בית המשפט המחוזי עת השווה בין עונשם של נאשמים שהורשעו בעבירות סיוע או ניסיון לסחר בנשק, לבין עניינו של המשיב אשר הורשע בביצוע עיקרי של עבירה מושלמת.

8. מנגד, בא-כוח המשיב טען בדיון לפנינו כי העונש שנגזר עליו הולם את חומרת מעשיו ואת נסיבותיו האישיות, ואין להחמיר עמו. נטען כי חלקו של המשיב באירוע מכירת הנשק היה שולי ופחות מאשר חלקם של הנאשמים 3-4, אשר יצרו את הקשר עם הסוכן ורקמו את העסקה למכירת הנשק. עוד הוסיף בא-כוח המשיב כי יש להתחשב בגילו הצעיר, בעובדה כי לקח אחריות על מעשיו, בהיותו בן למשפחה נורמטיבית ובכך שמדובר במאסר ראשון עבורו. כמו כן, לטענתו אף בהשוואה לעניינם של יתר המעורבים בפרשיה, עונשו של המשיב הולם את חומרת מעשיו ומתיישב עם עיקרון האחידות בענישה. ביחס לתחולת סעיף 144(ז) לחוק נטען כי יש להתחשב בכך שהמעשים בהם הורשע המשיב

עמוד 3

בוצעו ימים בודדים בלבד לאחר שתיקון החוק נכנס לתוקף, וכי ממילא נסיבותיו האישיות מהוות "טעמים מיוחדים" לסטייה לקולה מהעונש המזערי.

9. יצוין כי מתסקיר שירות המבחן אשר נערך ביום 12.1.2023 והוגש לבית המשפט המחוזי עולה כי ברקע לביצוע העבירה ניצב מצבו הכלכלי הדחוק של המשיב תוך שהתקשה לעמוד ב"פיתוי לרווח" לצד "חוסר בשלות" מצדו. כן צוינו גילו הצעיר, היעדר עבר פלילי קודם וכן העובדה שהביע חרטה על מעשיו ולקח אחריות עליהם.

דיון והכרעה

10. אין זו מדרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין, ובית המשפט ייטה שלא להתערב בעונש שהושת על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים שבהם ניכרת חריגה קיצונית ממדיניות הענישה הנוהגת במקרים דומים, או כאשר נפלה על פני הדברים טעות מהותית ובולטת בגזר הדין (ע"פ 8114/22 מדינת ישראל נ' ראזם, פסקה 15 (30.1.2023)). יחד עם זאת, ניכר כי המקרה שלפנינו נמנה עם המקרים המצדיקים את התערבות ערכאת הערעור, הואיל והעונש אשר הושת על המשיב מקל עמו יתר על המידה באופן שאינו הולם את חומרת מעשיו וסוטה במידה ניכרת לקולה ממדיניות הענישה הנקוטה בידינו.

11. בית משפט זה שב ועמד פעם אחר פעם על חומרתן של עבירות הנשק, אשר הפכו זה מכבר ל"מכת מדינה", בשל הסכנה הכרוכה בעבירות אלו לשלום הציבור אשר עלולות להביא לפגיעות בגוף או בנפש (ע"פ 6028/21 אטרש נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (15.5.2022); ע"פ 579/22 מדינת ישראל נ' טחאינה, פסקה 15 לפסק דין של חברת השופטת ג' כנפי-שטייניץ (13.6.2022)). לצערנו, לא מדובר בחשש בעלמא כי אם במעשים שבכל יום, עת שנעשה שימוש באותם נשקים הנמכרים שלא כדין ומוחזקים שלא כדין (ראו חוות דעתי בע"פ 8869/21 מדינת ישראל נ' קואסמה, פסקה 11 (13.3.2022); ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' יונס סובח, פסקה 16 לפסק דיני (5.11.2019)).

לא פעם הדגשתי כי יש לנקוט במדיניות ענישה ממשית ומשמעותית אשר המסר העונשי הנגזר ממנה הוא כי "שומר נפשו ושלומו - ירחק מעבירות הנשק באשר הן, קלות כחמורות" (ע"פ 78/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (26.7.2022)). בתוך כך, על מדיניות הענישה לבכר שיקולים של הרתעת היחיד והרבים ושל הרחקת עברייני הנשק מהחברה על-ידי השמתם מאחורי סורג ובריח לתקופה ממושכת (ע"פ 587/22 אבו נאעסה נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (22.5.2022)). כך יש לנקוט כלפי "כל חוליות השרשרת העבריינית" של השימוש בנשק לא חוקי (ע"פ 4456/21 מדינת ישראל נ' אבו עבסה, פסקה 15 (23.1.2022)), ובוודאי שכך כלפי נאשם בביצוע עסקת סחר בנשק בפועל.

יתרה מזו, כפי שציין חברי השופט א' שטיין, עונש מאסר בפועל לתקופה של שלוש שנים בגין עבירות הקשורות לנשק התקפי נמצא ברף הנמוך של הענישה הראויה (ע"פ 4077/22 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (28.7.2022)).

12. אף המחוקק אמר את דברו ביחס למדיניות הענישה הראויה בעבירות נשק, כפי שבא לידי ביטוי בדרישת "העונש המזערי" הקבועה בסעיף 144(ז) לחוק אשר חוקק במסגרת תיקון מס' 140 לחוק (חוק העונשין (תיקון מס' 140 - הוראת שעה), התשפ"ב-2021, ס"ח 2938), וכך גם עולה מחוק המאבק בכלי הנשק הבלתי חוקיים (תיקון

חקיקה והוראת שעה), התשפ"ג-2023.

13. על רקע האמור, מתחדדת חומרת מעשיו של המשיב - בעסקת מכירת הנשק שנרקמה בין הנאשמים 3-4 והמשיב לבין הסוכן הסמוי מטעם משטרת ישראל, נקט המשיב בחלק מרכזי ופעיל ביותר. בראש ובראשונה, רובה הסער מדגם **M-16** - נשק התקפי בעל פוטנציאל נזק רב אשר במרכזה של עסקת מכירת הנשק, היה בבעלותו של המשיב והוא אף טרח לציין זאת בפני הסוכן לא אחת. זאת ועוד, משהחלה להתגבש העסקה למכירת הנשק, המשיב פעל לקידומה ודחף לביצועה. כך גם במועד ביצוע העסקה, המשיב הגיע עם הנשק למפגש עם הסוכן, בדק בעצמו את הנשק כאשר ירה בו בכרם סמוך, ולבסוף הניחו ברכב הסוכן להשלמת העסקה. אלה גם אלה מלמדים על תפקידו המשמעותי של המשיב בעסקת מכירת הנשק.

בשל מדיניות הענישה המחמירה בעבירות נשק כאמור, ובעיקר לנוכח חומרת מעשיו, מתחם העונש שנקבע בעניינו של המשיב סוטה באופן משמעותי לקולה מהמתחם הראוי.

14. יתרה מזאת, גם בגדרי מתחם העונש ההולם שנקבע, אשר יוער כי הוא כשלעצמו רחב מן הנדרש (ראו והשוו: ע"פ 1077/22 קאדר נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (1.6.2022)), בית המשפט המחוזי הקל בעונשו של המשיב יתר על המידה. נסיבותיו האישיות של המשיב - בכללן, גילו הצעיר והעדר עבר פלילי קודם לחובתו - אכן נשקלות לזכותו, אלא שלא ניתן להעניק להן בנסיבות אלו משקל משמעותי עד כדי קביעת העונש בקצהו התחתון של המתחם. כפי שצינתי בעבר "כשם שכדי לגזור עונש בקצה העליון של המתחם נדרש הצטברות נסיבות חמורות המקהות את משקלן של הנסיבות המקלות, כדי שייגזר עונש בקצה התחתון של המתחם נדרשות נסיבות מקלות לזכותו של נאשם, הגוברות על הנסיבות החמורות הקיימות [...] (ע"פ 3244/22 מדינת ישראל נ' ערן, פסקה 17 (20.9.2022)).

אף התחשבות בית המשפט המחוזי במניע למעשי המשיב הנעוץ ברצונו "להרוויח כסף קל" - נהפך לו לרועץ במידת מה, מאחר שיש לגזור ענישה מרתיעה ויעילה המבהירה כי אין תוחלת כלכלית בפנייה לדרך עבריינית של מכירת כלי נשק בשאיפה להשגת "כסף קל" (ראו והשוו: ע"פ 2139/22 ג'נאח נ' מדינת ישראל, פסקאות 12-14 (14.7.2022)).

15. באשר לשיקולי אחדיות בענישה - עקרון האחדיות בענישה נועד להבטיח שוויון בפני החוק ולמנוע שרירותיות בענישה. לפיו, יש להחיל שיקולי ענישה דומים על מקרים הדומים מבחינת סוג העבירות ואופיין, ומבחינת נסיבותיהם האישיות של הנאשמים (ע"פ 1222/22 מדינת ישראל נ' נאצר, פסקה 15 (23.6.2022)). בעניינו, לא ראי הרשעה בעבירת ניסיון סחר בנשק או סיוע לעבירה זו כראי הרשעה בביצוע עבירה מושלמת של סחר בנשק. אולם, פער זה אינו בא לידי ביטוי כדבעי בעונש שגזר בית המשפט המחוזי על המשיב. גם מעיון בעניינם של יתר המעורבים בפרשיה עולה כי יש מקום להחמיר בעונשו של המשיב, בשים לב לחומרת מעשיו, לחלקו בעבירה בה הורשע וליתר נסיבות ביצוע העבירה ונסיבותיו האישיות.

16. יוצא אפוא, כי בית המשפט המחוזי הקל בעונשו של המשיב באופן ניכר - הן בגבולות מתחם העונש אשר אינן הולמות את חומרת מעשיו הן בקביעת עונשו בגדרי המתחם.

17. לא זו אף זו, כפי שציינה המערערת, בית המשפט המחוזי לא נימק כמתחייב את סטייתו מהעונש המזערי הקבוע בחוק בגין עבירת סחר בנשק לפי סעיף 144(ב2) לחוק - 45 חודשי מאסר. ממילא, אין "טעמים מיוחדים" המצדיקים סטייה מהעונש המזערי, לא כל שכן סטייה כה משמעותית. נסיבותיו האישיות של המשיב נזקפו לזכותו פעם אחת בגזירת עונשו בגדרי המתחם, ואף בכך מצאתי להתערב, ומכל מקום אין בהן כדי להוות "טעמים מיוחדים" לעניין סטייה לקולה מהעונש המזערי. גם מטעם זה מתחייב להחמיר בעונשו של המשיב.

18. אשר על כן, ובשים לב לכך שאין זו מדרכה של ערכאת הערעור למצות את הדין, אציע לחברי ולחברתי לקבל את הערעור ולהחמיר בעונשו של המשיב כך שיעמוד על 40 חודשי מאסר בפועל חלף 30 חודשי המאסר שנגזרו עליו בבית המשפט המחוזי, יתר רכיבי גזר הדין יוותרו על כנם.

ש ו פ ט

השופט א' שטיין:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופטת ג' כנפי-שטייניץ:

אני מסכימה.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' אלרון.

ניתן היום, ד' באייר התשפ"ג (25.4.2023).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט
